

Rondetafelgesprek Tweede Kamercommissie sport

21 februari 2022

Meer mensen, meer sporten en bewegen, meer sportief participeren

De gemeente is er voor alle inwoners. Waar mensen iets zelf kunnen is de gemeente er waar nodig om te faciliteren, bijvoorbeeld met sportvoorzieningen voor sportclubs en daarbij behorende betaalbare huurtarieven en het inrichten van de sportieve openbare ruimte.

Mensen die hulp nodig hebben moeten altijd bij de gemeente terecht kunnen. Het liefst in hun eigen leefomgeving. Daarom investeren gemeenten in wijkaanpakken zoals de gezonde wijk en Positieve Gezondheid. Multifunctionele wijkvoorzieningen spelen daarbij een essentiële rol.

Een goed leven in Nederland: sportief participeren in alle levensfasen

Vereniging Sport en Gemeenten heeft samen met VNG de afgelopen jaren een levensloopbanner ontwikkeld, *“Een goed leven in Nederland”*. Daarbij is gekeken naar de betekenis van sportief participeren in elke levensfase en welke organisaties daarin een ondersteunende rol vervullen. Sinds de invoering van de Wmo in 2007, en vooral sinds de grote decentralisaties in 2014/2015 zijn gemeenten steeds meer gaan inzetten op een integrale aanpak in het sociaal domein, verankerd diep in de wijken van elke gemeente.

Met de “Social Return on Investment-tool” van het Kenniscentrum Sport en Bewegen hebben we gemeenten en haar uitvoeringspartners de afgelopen jaren wetenschappelijk onderbouwd laten zien wat de verwachte effecten zijn als 10% van de inactieve inwoners sportief gaat participeren. Los van de gezondheidswinst gaat het in een gemiddelde gemeente al snel structureel om miljoenen euro’s.

Landelijke programma’s als Sport en Bewegen in de Buurt, de Brede Regeling Combinatiefuncties, het Nationaal Sportakkoord en het Preventieakkoord zijn in vrijwel alle gemeenten doorgevoerd en worden in het gemeentelijk beleid steeds belangrijker. Daarbij vraagt een participerende samenleving ook om een participerende gemeente.

Een greep uit duizenden voorbeelden

- Gemeenten organiseren sport- en beweegactiviteiten voor dak- en thuislozen;
- laten 55-plussers én mensen met een beperking ‘sportief samen leven’;
- bouwen sportcomplexen die toegankelijk zijn voor alle doelgroepen;
- Buurtsportcoaches worden ingezet voor Motorisch Remedial Teaching, op bewegen in combinatie met de Gecombineerde Leefstijl Interventies (GLI), helpen bij het omkeren van Diabetes II, op kinderen met een beperking met Special Heroes, op sportactiviteiten met nieuwkomers die tegelijkertijd de taal leren, als fietsmaatjes met ouderen die zelfstandig niet meer kunnen fietsen. En nog duizenden voorbeelden meer.

Maatwerk

De meeste van de goede voorbeelden laten zien dat de afstand tot een reguliere sport- en beweegaanbieder te groot is. Sport en bewegen als onderdeel van het dagelijks leven van mensen gaat veel verder dan vertellen waar het sport- en beweegaanbod te vinden is. Voor de doelgroep waar de grootste (gezondheid)winst te behalen valt - mede door sportief participeren - zal dat dichtbij in de wijk georganiseerd moeten worden. COVID 19 heeft ons laten zien dat een veilige en sportieve openbare ruimte daarbij van essentieel belang is.

Om de gezonde generatie 2040 daadwerkelijk waar te maken is maatwerk nodig, per gemeente, per wijk, per individu. Appingedam is immers Amsterdam niet. Steden staan voor andere opgaven dan de kleine gemeenten. De daarbij noodzakelijke cultuuromslag van integraal werken in buurten en wijken is al gaande. COVID 19 heeft aangetoond dat een tweedeling in de samenleving te zien is die inzet op de kwetsbare groepen essentieel maakt.

Individueel maatwerk betekent ook dat we meer en meer te maken krijgen met ketenproblematiek. Iemand die bijvoorbeeld afhankelijk is van de voedselbank zal simpelweg een gezond leefstijl meent sport en bewegen niet als eerste uitdaging ervaren. De piramide van Maslow spreekt daarin nog altijd boekdelen.

Korte termijn

- Versterken waarmee we al bezig zijn: Sportakkoorden, integrale kernteams, verbinding met preventieakkoorden, gebruikmakend van **meer** buurtsportcoaches, dichtbij de mensen zelf;
- Van 1.0 naar 2.0: Preventieakkoord + sportakkoord = vitaliteitsakkoord;
- Sport- en beweegaanbieders en dan met name de vrijwilligersorganisaties helpen het pedagogisch/didactisch-klimaat te verbeteren en meer toegankelijk te maken;
- Voorkomen van uitstroom door sportaanbod, passend bij de doelgroep en leeftijdontwikkeling;
- Sportief participeren in de eigen omgeving en leven (wonen, werk, studie) nog meer faciliteren;
- Meer Buurtsportcoaches mogelijk maken voor ondersteuning hierbij, met meer specialisaties vanwege multi-problematiek bij de doelgroepen waar de grootste winst te behalen is.

Middellange termijn

- Inzetten op lerend beleid;
- Verdere structurele integratie van beleid;
- Gebruik maken van data uit monitoring van beweegvaardigheid in alle levensfasen;
- Lokaal maatwerk als uitgangspunt.

Lange termijn

- De gezonde generatie 2040 wordt vandaag geboren, dus nu vooral extra inzetten op de groep 0-23 jarigen.

Koppeling met ambities uit het regeerakkoord

- De gezonde start in alle gemeenten maakt bijvoorbeeld een koppeling mogelijk met zwangerschapsgym, zwangerschapswemmen etc. Samenwerking op locatie met onder andere het consultatiebureau over gezonde leefstijl;
- Gratis Kinderopvang en VVE: kinderen ontwikkelen zich beter als ze met elkaar spelen, ook qua taal;
- Primair onderwijs:
 - Verplicht twee uur gym in Primair Onderwijs;
 - Het principe van 2+1+2 koppelen met jaarlijks monitoring en motorisch testen = beweeg APK = Bijsturen waar het kan;
 - Rijke schooldag: vanaf ca. 14.30 locatie sportvereniging. Hier is professionalisering essentieel. Vrijwilligers zijn dan niet beschikbaar. Beweegteams met stagiaires van CIOS, ALO, Sport en Bewegen, samenwerking met professionele sportaanbieders e.d.;
 - Ook huiswerkbegeleiding en aanpassing van sportkantines voor dat doel;
 - Zwembaden en sportaccommodaties geschikt maken met leslokalen, zodat er geen onnodige reistijd verloren gaat;
- Enzovoort

Tot slot

Vereniging Sport en Gemeenten is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van *“Nederland vitaal en in beweging”*, in de volksmond *“Bewegen het nieuwe normaal”*. Wij onderstrepen als gemeenten de uitgangspunten daarvan en werken daarbij graag samen aan een gezonde en sportieve generatie 2040.